

Styret i SpareBank 1 SMN
Postboks 4796 Torgarden
7467 TRONDHEIM

VÅR REFERANSE
19/8487

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl § 13, jf. finanstill § 7 og fvl
§ 13
Gjelder kun merkede avsnitt

DATO
31.03.2020

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i SpareBank 1 SMN ("banken") 12. november 2019. Hovedformålet med tilsynet var å vurdere bankens styrings- og kontrollsystemer samt risikoeksponeringen innen markeds- og likviditetsområdet.

Til grunn for denne tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport datert 11. desember 2019 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 14. februar 2020.

Finanstilsynet understreker at tilsynsrapporten tar utgangspunkt i markedssituasjonen og bankens status på inspeksjonstidspunktet.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

FORHOLD KNYTTET TIL OVERORDNET STYRING OG KONTROLL

Organisering

Primært er det bankens finansavdeling samt det majoritetside datterselskapet SpareBank 1 Markets ("SB1 Markets") som utfører transaksjoner med markeds- og likviditetsrisiko. I markedsrisikostategien har styret i SMN gjennom "Avtale om aktiv forvaltning / utkontraktering av egenhandel" tildelt SB1 Markets rammer for handel i renteinstrumenter og valuta.

I den foreløpige tilsynsrapporten ba Finanstilsynet bankens styre om å kommentere om det er tilstrekkelige ressurser i Risk Management til å følge opp likviditets- og markedsrisiko generelt og om banken har tilfredsstillende styring og kontroll med aktiviteten i SB1 Markets spesielt.

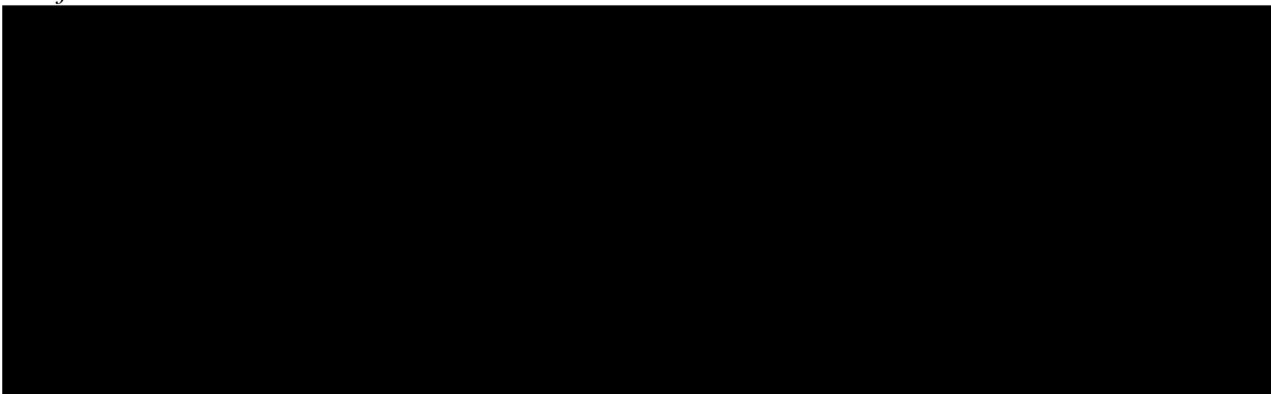
I styrets tilsvarende gis det uttrykk for at banken anser at organiseringen av første- og andrelinjekontrollene i SB1 Markets er tilfredsstillende, dog understrekes det at hovedansvaret for å vurdere dette tilligger styret i SB1 Markets. Finanstilsynet merker seg at konsernledelsen i SMN er sterkt representert i styret til SB1 Markets og at etterlevelse av risikorammer er et fast agendapunkt på hvert styremøte. Finanstilsynet noterer at det er månedlige møter mellom Risk Management i SB1 Markets og Risk Management i SMN, der hovedfokus er status for den

utkontrakterte egenhandelen. Finanstilsynet understreker at bankens styre er ansvarlig for å følge opp utkontraktert virksomhet, herunder styring og kontroll i slik virksomhet.

Banken utøver i hovedsak sin kontroll med risikoen i SB1 Markets gjennom styrerepresentasjonen i SB1 Markets. Etter Finanstilsynets syn er det derfor svært viktig at det er et uavhengig og kompetent miljø i Risk Management i SB1 Markets og at miljøet har tilstrekkelige ressurser. Med den valgte organiseringen er det også sentralt at Risk Management i banken overvåker risikostyringen i SB1 Markets for å oppnå tilfredsstillende kontroll med den totale risikoen i konsernet. Risikostyring i banken bør ha kompetanse og ressurser til å følge opp all vesentlig risiko i bankkonsernet, også i SB1 Markets¹.

FORHOLD KNYTTET TIL EKSPONERINGSNIVÅ – MARKEDSRISIKO

Aksjer

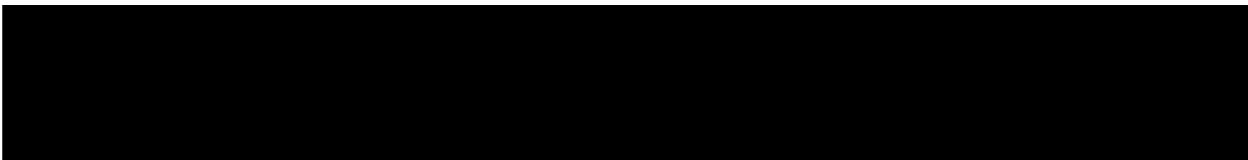

Obligasjoner og sertifikater

I den foreløpige tilsynsrapporten kommenterte Finanstilsynet at bankens risikorapport ikke viser fordelingen av obligasjoner i henhold til utsteder, og heller ikke rating og obligasjonsporteføljens gjennomsnittlige rating.

I styrets svarbrev gis det uttrykk for at med den sammensetning banken har i LCR-porteføljen, er det ikke aktuelt å se på rating da det ligger rating-krav for LCR-godkjenning av papirene. Finanstilsynet noterer styrets opplysning om at det i tråd med Finanstilsynets kommentar har besluttet at det månedlig skal rapporteres oversikt over ikke bare sektor, men også fordelingen på rating for likviditetsporteføljen.

Valuta

¹ Det vises til EBA "Guidelines on Internal Governance" om risikostyringsfunksjonen, spesielt punkt 168.

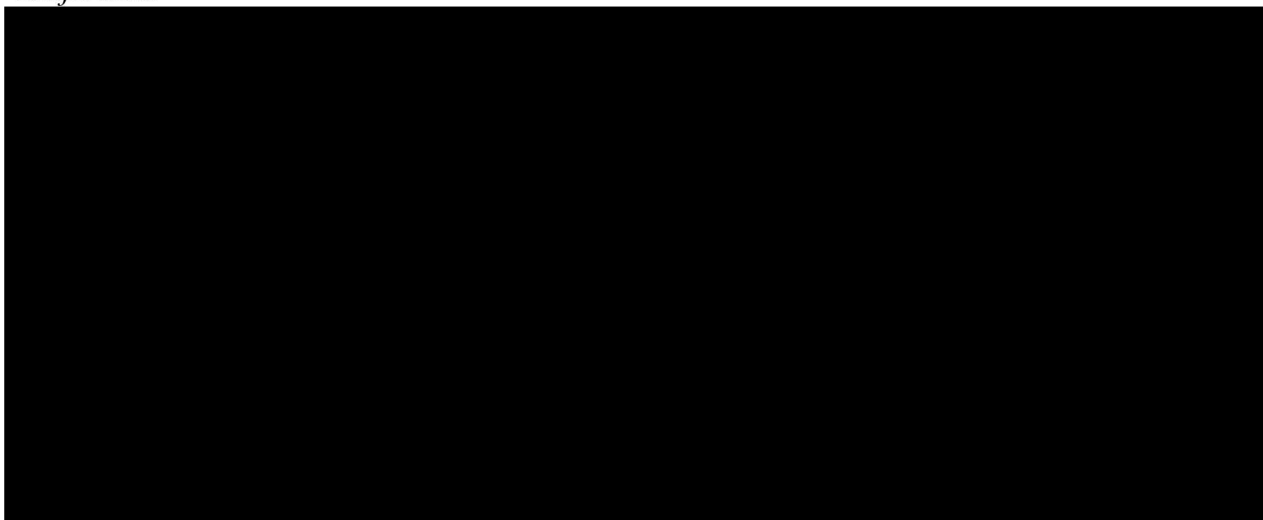
FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL - MARKEDSRISIKO

Risiko ved finansiering i utlandet

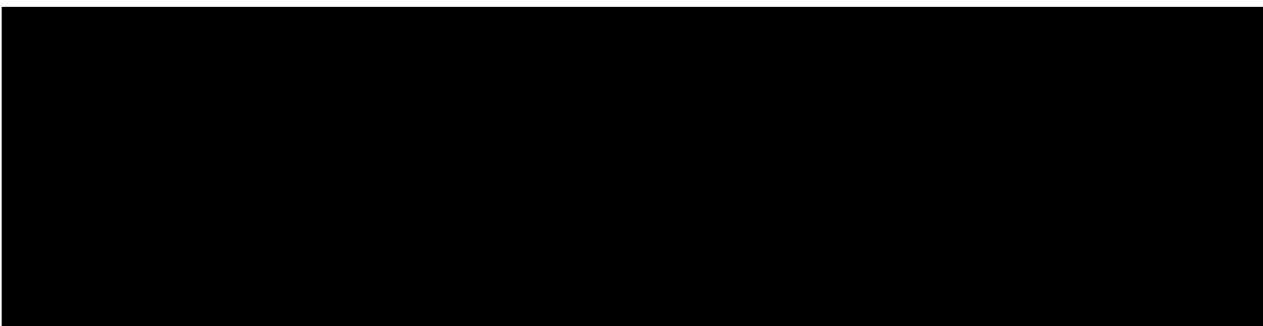
En betydelig del av bankens senior obligasjonslån utstedes i utenlandske markeder. I den foreløpige tilsynsrapporten kommenterte Finanstilsynet at det forutsettes at konsernet har god styring og kontroll over rente- og valutaposisjoner, herunder risikoen som følger av avvikende forfallstidspunkt på valuta-swapper og valutaeksponeringen som skal sikres.

Finanstilsynet har merket seg at styret i sitt svarbrev uttrykker at konsernet har god kontroll over rente- og valutaposisjonene. Det vises til at ved styring av rente- og valutaposisjoner hensyntar banken risikoer knyttet til avvikende forfallstidspunkt på valutaswapper og valutaeksponering.

Aksjerisiko

På bakgrunn av at aksjerisikoen i SB1 Markets synes vesentlig høyere enn det som oppgis i markedsrisikostrategien og risikorapporten, stilte Finanstilsynet i den foreløpige tilsynsrapporten spørsmål ved om aksje- og opsjonsrammene har vært behandlet i styret i banken. I sitt svarbrev poengterer styret at det er styret i SB1 Markets som godkjenner og eier risikorammene. Det noteres at SMN presenterer aksjerammene som et tapspotensial av de gitte rammene.

I den foreløpige tilsynsrapporten reiste Finanstilsynet spørsmål ved bankens styring og kontroll med bankens markedsrisiko og ba om styrets vurdering av dette, samt ba om styrets redegjørelse for gjeldende rammer for aksjerisiko, herunder hvordan risikoen måles. Fra styrets svar merker

Finanstilsynet seg styrets vurdering om at banken har tilfredsstillende styring og kontroll med markedsrisikoen i banken samt i relevante datterselskaper.

Etter Finanstilsynets vurdering synes det å være noe manglende styring og kontroll med virksomheten i Markets, og Finanstilsynet vil understreke viktigheten av at ledelsen og styret har god styring og kontroll med hele virksomheten i konsernet, også i datterselskaper.

Finanstilsynet stilte i den foreløpige tilsynsrapporten spørsmål ved bankens motivasjon og risikoappetitt for å drive med egenhandel i det omfang som kom frem under tilsynet, herunder bankens vurdering av forholdet mellom avkastning og risiko på porteføljen i SB1 Markets. Finanstilsynet ba derfor styret kommentere hvordan banken sikrer at den operasjonelle risikoen innenfor markedsrisikoområdet er akseptabel og innenfor styrets operasjonelle risikotoleranse.

I sitt svarbrev poengterer styret at egenhandelen i SB1 Markets er viktig for å sikre likvide og velfungerende kapitalmarkeder. Styret understreker at nivået på egenhandel i egenkapitalinstrumenter i SB1 Markets er på et akseptabelt nivå, der summen av ulike rammer, inkludert stop-loss, bidrar til å begrense risikoen til et akseptabelt nivå. Finanstilsynet understreker at det er styrets risikoappetitt og bankens risikobærende evne som bør være førende for omfanget på egenhandelen. Finanstilsynet understreker samtidig viktigheten av god risikostyring og -kontroll på dette området.

Finanstilsynet merker seg at det foretas regelmessig måling av lønnsomheten i SB1 Markets gjennom EVA-målinger, som rapporteres på månedlig basis til styret i SMN.

Renterisiko

I den foreløpige tilsynsrapporten pekte Finanstilsynet på at renterisikoen utelukkende måles som et parallellskift i renten på 2 prosentpoeng. Bankens måler imidlertid ikke risikoen for ikke-parallell skift og heller ikke risikoen på bankens rentenetto over en periode på minst ett år, jfr. EBAs anbefaling 2018/02. Finanstilsynet viste videre til at selv om banken kun måler renterisikoen i to "over natten-scenarier" er rammen for renterisiko overskredet 3 ganger de siste 12 månedene. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av om banken i tilstrekkelig grad styrer og kontrollerer renterisikoen samt styrets vurdering av om rammen for renterisiko er tilstrekkelig. Styret argumenterer for at rammebrudd ikke er et signal på manglende styring av renterisikoen, men at det snarere viser en reell løpende kontroll. Finanstilsynet tolker rammebruddet som at rammene er satt for lavt, alternativt at banken ikke har tilstrekkelig kontroll. Styret uttaler videre at måling av renterisiko vil videreutvikles i inneværende år. På bakgrunn av styrets uttalelser forventer Finanstilsynet at målingen av renterisiko forbedres i vesentlig grad. Finanstilsynet mener at banken bør vurdere størrelsen på rammen.

ARR-risiko

I den foreløpige tilsynsrapporten ba Finanstilsynet om styrets vurdering av om banken i tilstrekkelig grad forbereder overgangen til nye alternative referanserenter (ARR).

Styret viser i sitt svarbrev til at banken deltar i ulike arbeidsgrupper; tverrfaglig internt i banken, i SpareBank 1-alliansen samt på nasjonalt plan. Finanstilsynet understreker at banken, i tillegg til å følge eksterne arbeidsgrupper, må ha en klar vurdering av hvordan overgang til ARR påvirker bankens kontrakter og vurdere hvordan dette skal hensyntas i utstedelser av nye lån med videre.

Annen markedsrisiko

I den foreløpige tilsynsrapporten pekte Finanstilsynet på at strategi for markedsrisiko ikke omhandler eiendomsrisiko og CVA-risiko. Handelsporteføljer omhandles heller ikke i strategien, de er behandlet i et eget dokument. Etter Finanstilsynets syn bør strategi for markedsrisiko omfatte all markedsrisiko i konsernet, både i handelsporteføljer og bankporteføljer. I tillegg bør risiko knyttet til svekket kredittverdighet hos derivatmotparter (CVA-risiko) vurderes. Finanstilsynets ba om styrets vurdering av om banken i tilstrekkelig grad styrer og kontrollerer markedsrisiko på disse områdene.

Styret viser i sitt svarbrev til at markedsrisikoen i det alt vesentlige er drevet av posisjoner knyttet til ordinær bankvirksomhet. Det understrekes at banken i svært begrenset grad eksponerer seg for markedsrisiko med formål å spekekulere i endringer av markedspriser.

Styret kommenterer at det har notert at eiendomsrisiko inngår i Finanstilsynets modul for markedsrisiko, uavhengig av formålet med eiendommene. Finanstilsynet merker seg at bankens eiendommer kun anvendes i forbindelse med bankens forretningsvirksomhet. Finanstilsynet noterer videre styrets opplysning om at eiendomsrisiko er tatt inn i den reviderte strategi for markedsrisiko som ble styregodkjent i desember 2019. Finanstilsynet tar til etterretning at det ikke er allokert markedsrisikorammer for eiendomsrisiko i 2020. Dette på bakgrunn av at bokført verdi ligger på om lag 70 prosent av markedsverdi, der sistnevnte skal vurderes årlig.

Finanstilsynet merker seg styrets opplysning om at banken i løpet av inneværende år vil vurdere hensiktsmessigheten av egne CVA-rammer. Finanstilsynet noterer at det for eksponering mot finansielle motparter er inngått CSA-avtaler med daglig sikkerhetsstillelse. Finanstilsynet vil bemerke at i perioder med betydelige markedsendringer, slik vi har erfart den senere tid, kan banken være eksponert for betydelig motpartsrisiko. Det er derfor viktig at styret forstår risikoen, setter klare rammer for, og regelmessig mottar rapportering om motpartsrisikoen.

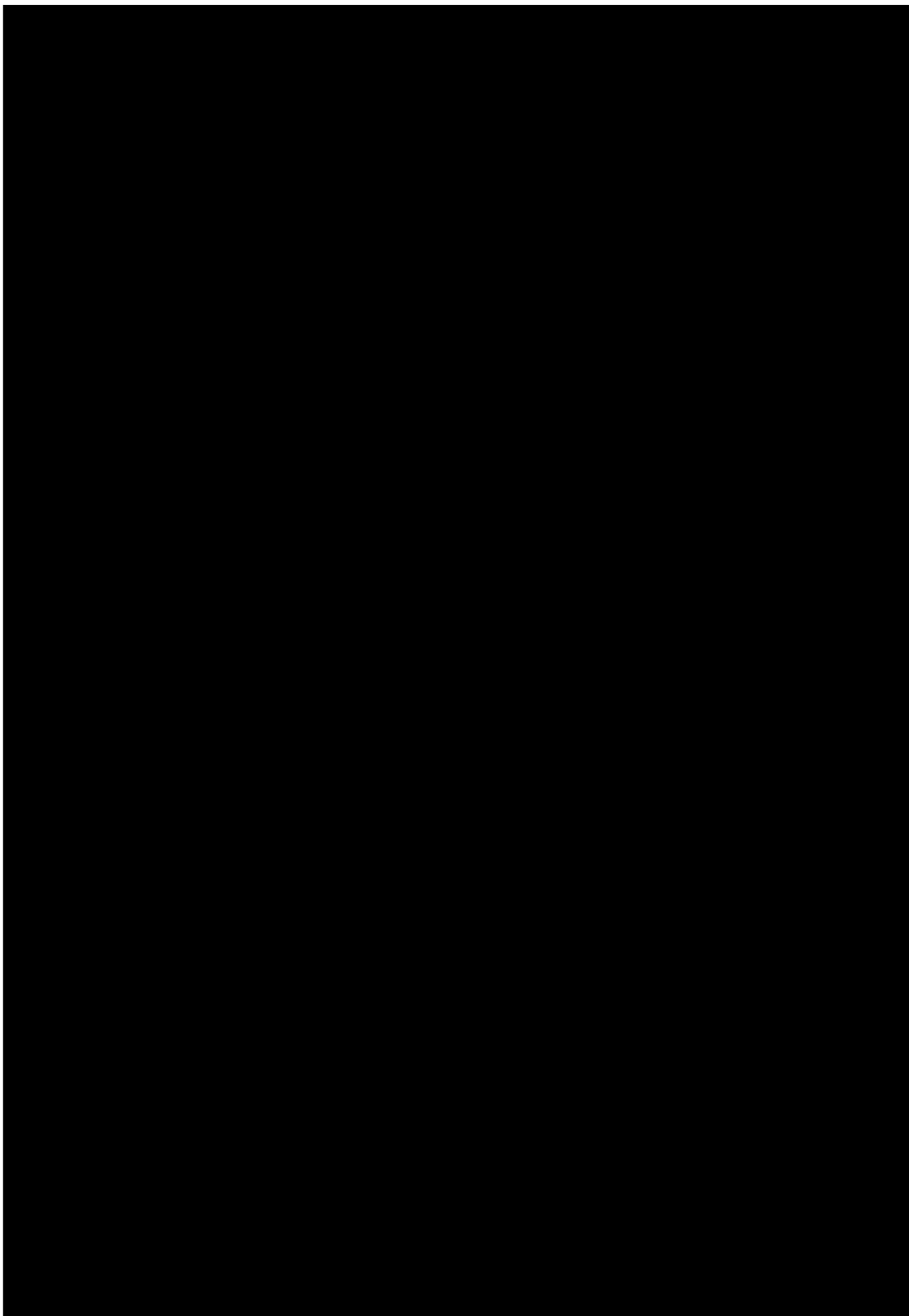
FORHOLD KNYTTET TIL EKSPONERINGSNIVÅ – LIKVIDITETSRISIKO

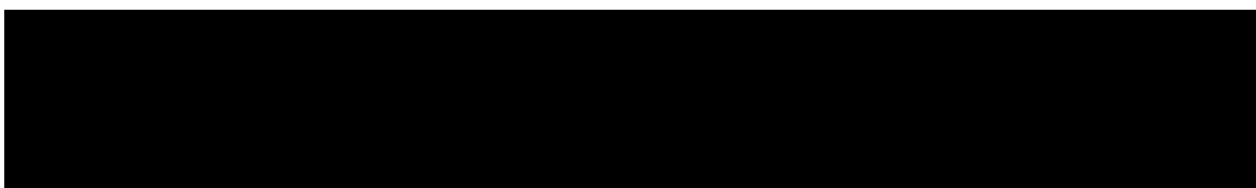
Likviditetsbuffer (LCR)

SpareBank 1 SMN har, både på konsern- og solonivå, rapportert verdier for LCR over minstekravet siden dette ble innført. Signifikante valutaer i LCR-sammenheng er NOK og EUR.

Overføringsgrad, OMF-potensiale og refinansieringsevne under stress

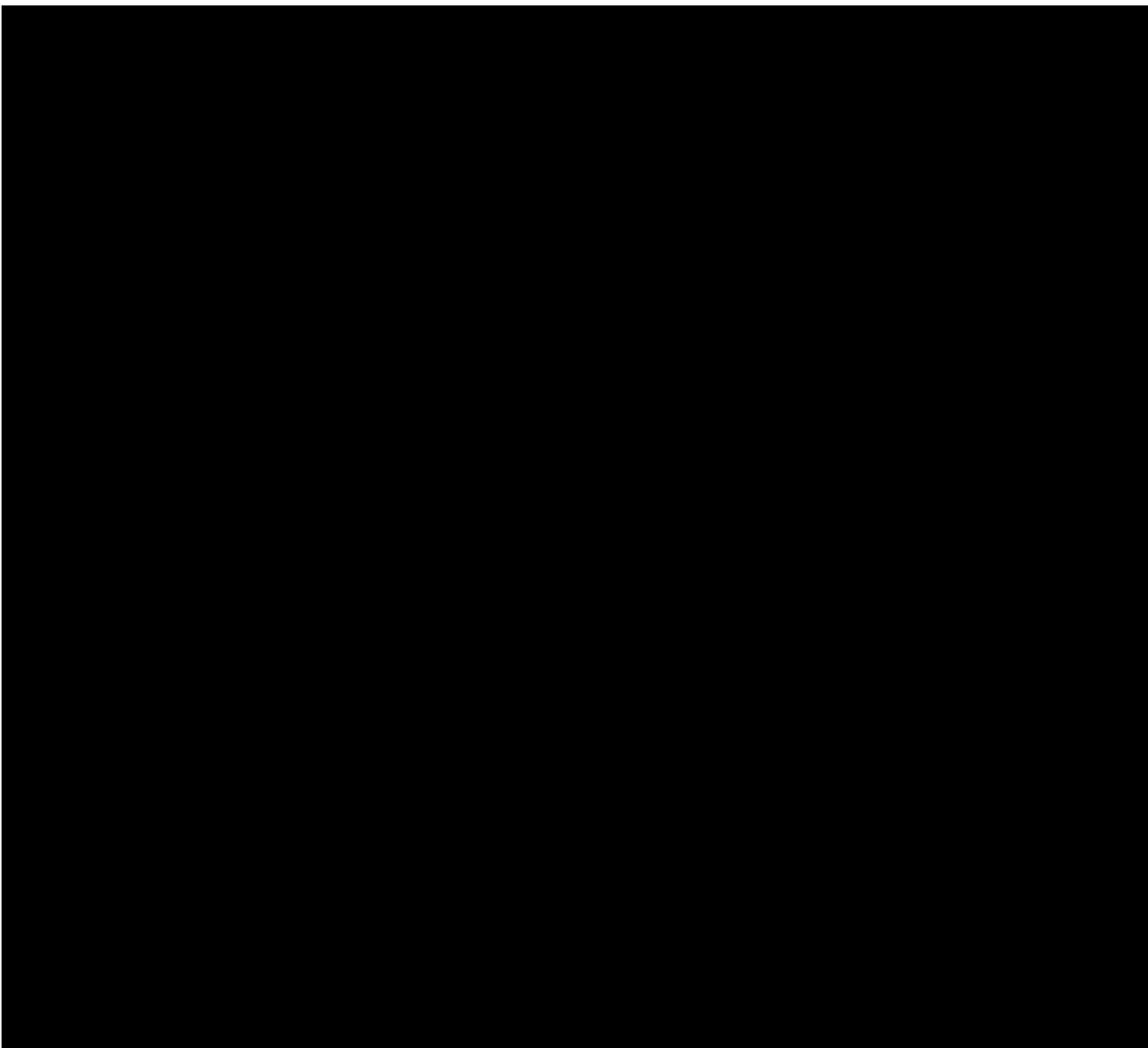

FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL – LIKVIDITETSRISIKO

Strategi

I den foreløpige tilsynsrapporten pekte Finanstilsynet på at styrets behandling av likviditetsstrategi bør sees i sammenheng med innskuddsstrategi og beskrivelsen av forutsetningene for stresstester. Finanstilsynet ba styret vurdere en samtidig behandling av innskuddsstrategi og stresstester ved revidering av likviditetsstrategi. Styrets tilsvarende opplyser at likviditetsstrategien for 2020 ble styregodkjent 17. desember 2019, mens revidert innskuddsstrategi skulle behandles i februar d.å. Styret bekrefter at en vil vurdere samtidig behandling av innskuddsstrategi og stresstester ved neste revidering av likviditetsstrategien.

Styrefastsatte rammer og mål for likviditets- og finansieringsrisiko

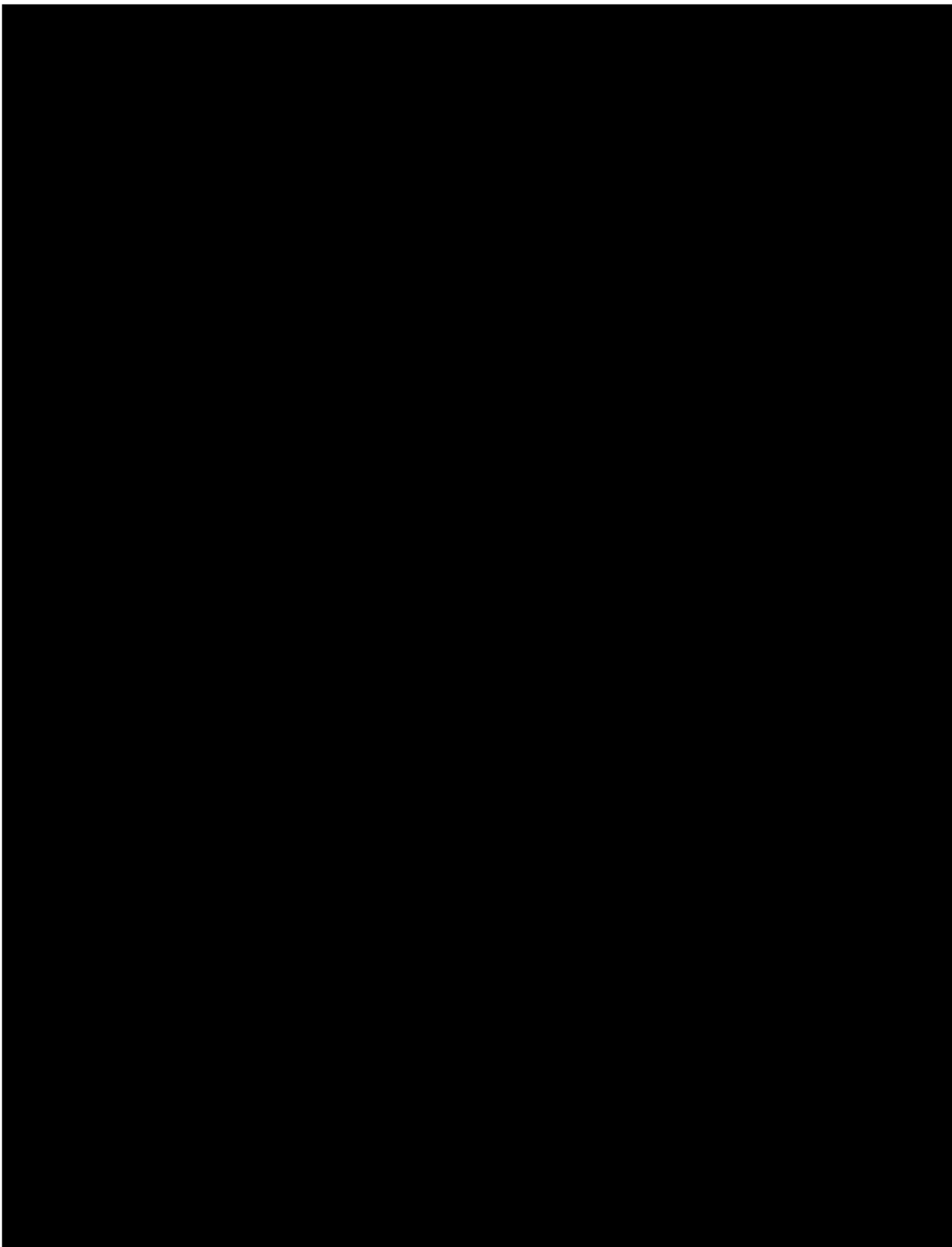
Overlevelsesmål - intradag likviditet

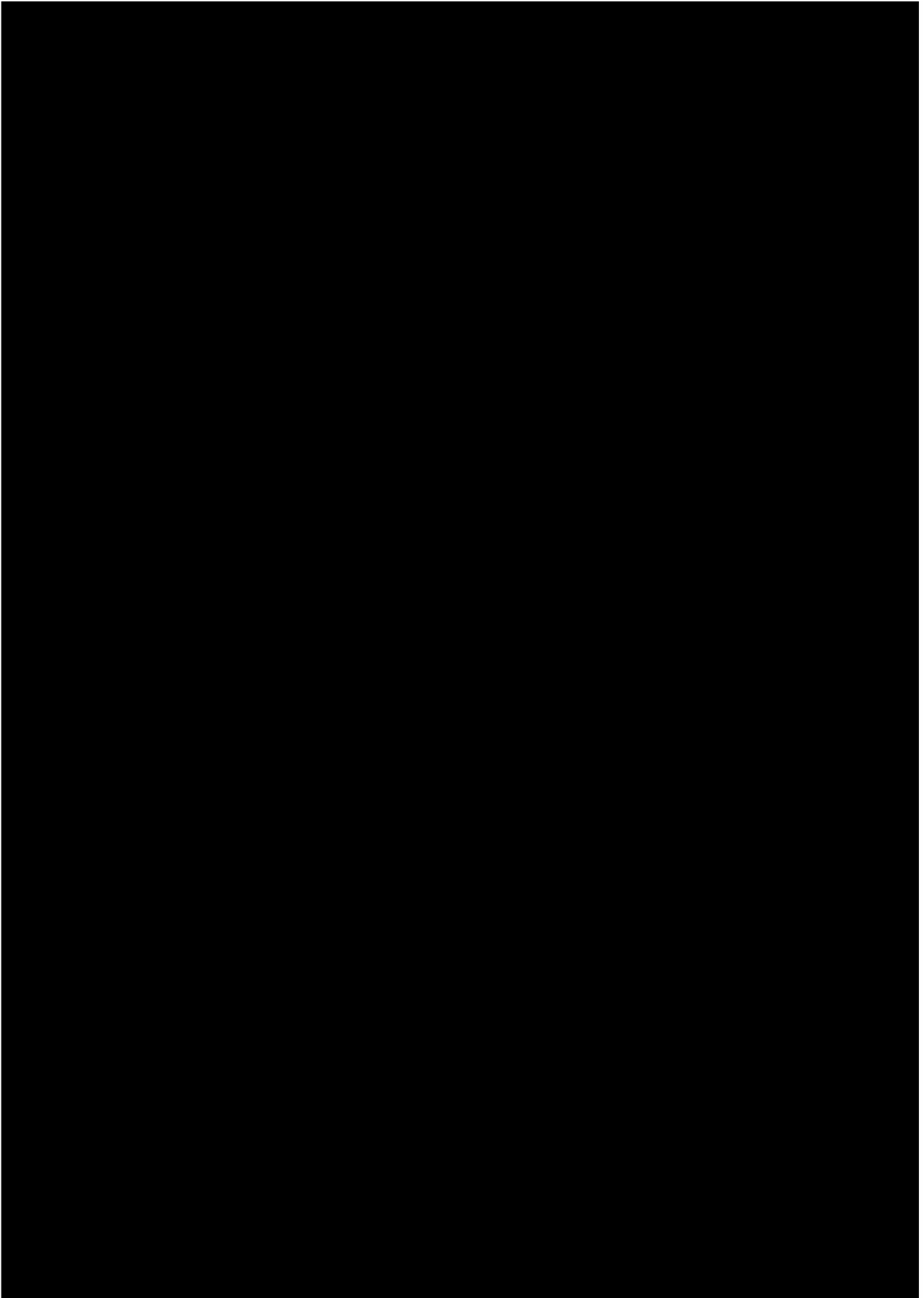
I den foreløpige tilsynsrapporten viste Finanstilsynet til at stresstestene skal omfatte scenarier med ulike tidshorisonter. Testene bør minst dekke tidsperioder, korte og lengre intervaller, fra over-natten til ett år. Det bør være egne stresstester for å analysere likviditetsrisiko intradag. Dette behovet blir forsterket av bankens rolle som oppgjørsbank. Finanstilsynet merker seg styrets svar om at banken vil se på muligheten til å foreta egne stresstester for intradag likviditet i forbindelse med neste revidering av likviditetsstrategien.

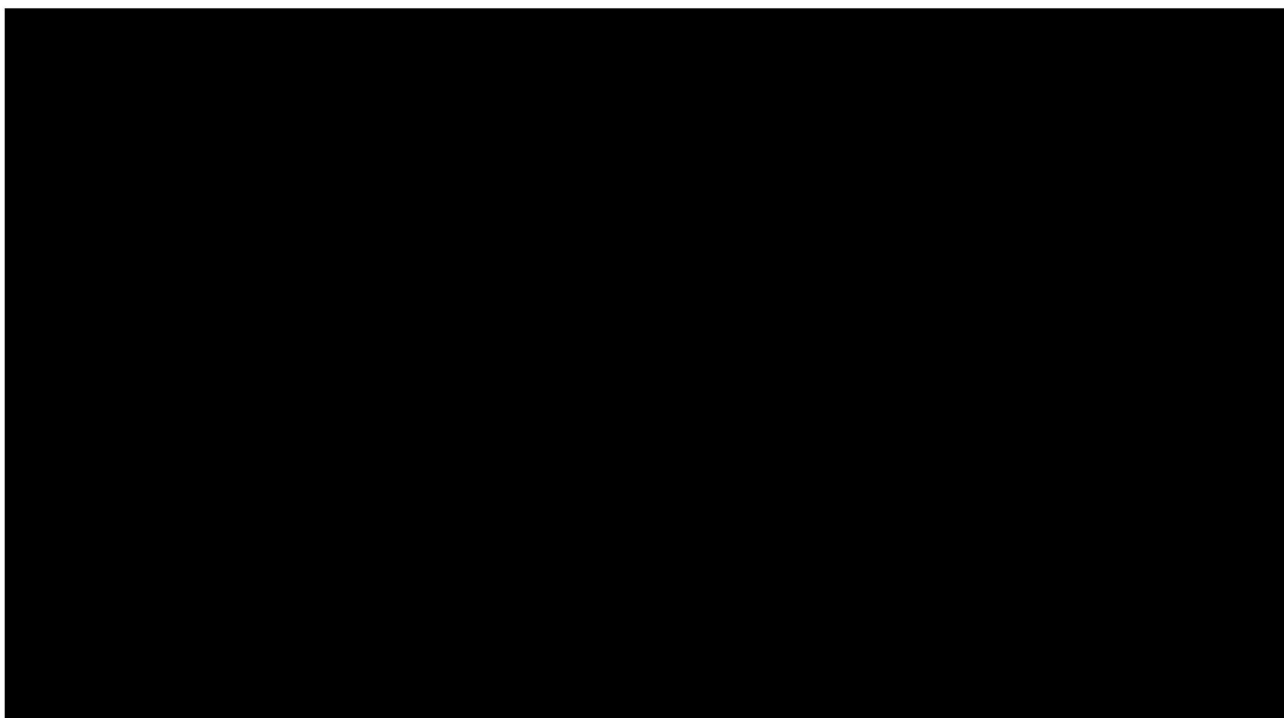
Regulatoriske krav - LCR og NSFR

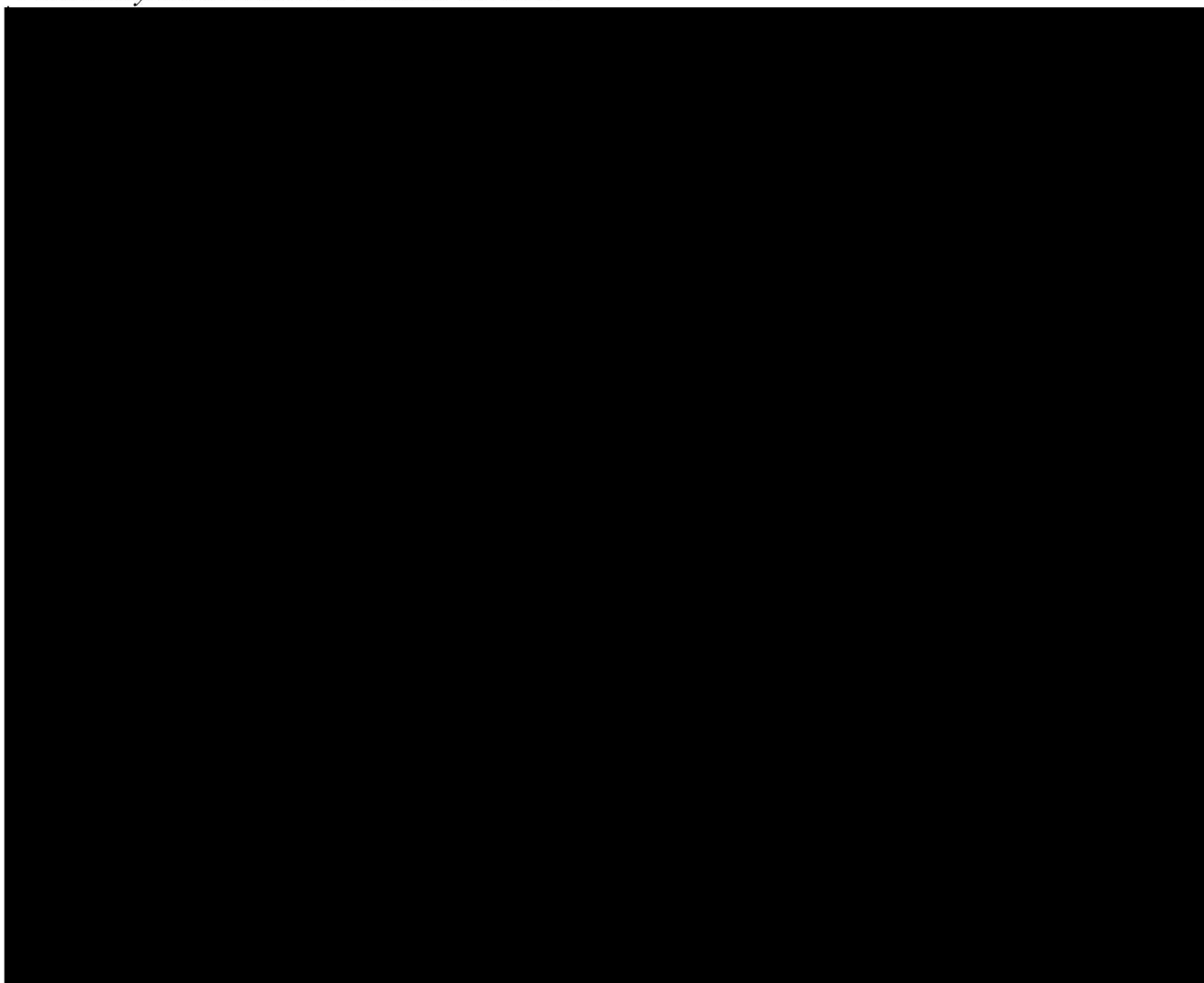

Finanstilsynets stresstest av bankens likviditet

Kopi av dette brev bes sendt ekstern revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Gunnar Oppi
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.